

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre az 1224/2009/EK tanácsi rendelet módosításáról, valamint a 768/2005/EK, az 1967/2006/EK és az 1005/2008/EK tanácsi rendelet és az (EU) 2016/1139 európai parlamenti és tanácsi rendelet halászati ellenőrzések tekintetében történő módosításáról

(COM(2018) 368 final – 2018/0193 (COD))

(2019/C 110/22)

Előadó: **Emilio FATOVIC**

Felkérés:	Európai Parlament, 2018.9.10. Tanács, 2018.7.5.
Jogalap:	az Európai Unió működéséről szóló szerződés 43. cikkének (2) bekezdése és 304. cikke
Közgyűlési határozat:	2018.6.19. és 2018.9.18.
Illetékes szekció:	„Mezőgazdaság, vidékfejlesztés és környezetvédelem” szekció
Elfogadás a szekcióülésen:	2018.11.27.
Elfogadás a plenáris ülésen:	2018.12.12.
Plenáris ülés száma:	539.
A szavazás eredménye:	219/1/2
(mellette/ellene/tartózkodott)	

1. Következtetések és ajánlások

1.1. Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság (EGSZB) általánosságban véve egyetért az Európai Bizottságnak a halászati ellenőrzésekről szóló jogalkotási javaslatával. Azonban az ágazat érdekelt felei által jelzett néhány problémára mind ez idáig nem érkezett válasz vagy egyértelmű megoldás.

1.2. Az EGSZB újra emlékeztet arra az elvre, amely szerint a fenntarthatóságot gazdasági, társadalmi és környezetvédelmi szempontból támogatni kell. Mindebből világosan kiderül, hogy az Európai Bizottság javaslatát nem támasztja alá egyértelmű gazdasági és társadalmi hatásvizsgálat, amely ellenben szükségszerű lenne, tekintettel az ágazatot számos európai országban sújtó, mélyen gyökerező válságra, amely jelentős hatással van a tengerparti közösségek foglalkoztatottságára és gazdaságára.

1.3. Az európai bizottsági javaslat figyelmen kívül hagy két súlyos és releváns jelenséget, úgy mint a brexitet és az éghajlatváltozást. Eltérő módon, ám mindkét jelenség meg fogja változtatni magát a halászati tevékenységet és annak helyszíneit, ezért megfelelő módon tanulmányozni kell őket és a végrehajtandó beavatkozásokat a halászati ágazat egyenlőtlenségeinek elkerülése végett.

1.4. Az úgynevezett „engedélyezési pontrendszeren” alapuló ellenőrzési és szankciórendszert egységes és homogén módon kell alkalmazni az egész Európai Unióban, biztosítandó a gazdasági szereplők közötti tisztességes versenyt, valamint a halászati termékek minőségét és nyomon követhetőségét az európai polgárok egészsége érdekében. Ezzel egyidejűleg a szankciók rendszerének a kockázatkezelési szempontokon kell alapulnia, továbbá ténylegesen arányosnak és visszatartó erejűnek kell lennie.

1.5. Az EGSZB szerint a digitalizáció mindenképp fontos eszköz a hatékony és célravezető ellenőrzések biztosítása szempontjából. Az EGSZB azonban kiemeli, hogy a korábbi szabályozáshoz képest az Európai Bizottság bejelentésével ellentétben a halászok kötelezettségei nem csökkentek jelentősen (különösen igaz ez a kisüzemi halászatra), és nem is egyszerűsödtek kellőképpen. Bizonyos jogszabályok alkalmazhatóságának vonatkozásában kiegészítő vizsgálat elvégzése javasolt, különös figyelmet fordítva a 10 méternél rövidebb hajókra.

1.6. Az EGSZB ellenzi a zártláncú televíziós rendszerek (CCTV) felszerelésére vonatkozó horizontális kötelezettséget, hiszen az ellentétes a munkajog alapvető normáival, a magánélet védelméhez és az üzleti titoktartáshoz való joggal. Másrészt azt javasolja, hogy a tagállamok végezzenek kockázatelemzéseket a flotta bizonyos szegmenseiben, amelyekre

általában súlyos jogsértések jellemzőek, az ellenőrző hatóságok pedig a korábbi jogsértések függvényében írják elő az ilyen hajók számára a CCTV felszerelését. A kirakodási kötelezettség betartásának ellenőrzése érdekében az EGSZB a fedélzeti megfigyelők rendszerének megerősítését, valamint a CCTV-k önkéntes bevezetési mechanizmusának kialakítását javasolja, amely a mechanizmushoz csatlakozó hajótulajdonosok számára ösztönzőket ír elő. Ugyanakkor javasolja a CCTV-k telepítésének ideiglenes kötelezővé tételét a számos alkalommal súlyos jogsértést elkövető hajók esetében.

1.7. Az új ETHA 2021–2027 kulcsfontosságú szerepet fog játszani abban a tekintetben, hogy lehetővé teszi az európai hajók számára, hogy alkalmazkodjanak az új jogszabályi rendelkezésekhez. Rendkívül fontos, hogy a támogatások nemzeti szinten könnyen elérhetőek legyenek az összes kérelmező számára. Az Európai Bizottság különösen azon visszamenőleges hatályú jogszabályok bevezetésével nem ért egyet, amelyek egyszeri súlyos jogsértés elkövetése esetén a hajótulajdonosokat az esetleges korábbi, megfelelően elszámolt finanszírozások visszatérítésére kötelezik.

1.8. Az EGSZB emlékeztet arra, hogy harmadik országokban fordulnak elő a legsúlyosabb csalások, és ezekben jellemző leginkább a munkavégzéssel és környezetvédelemmel kapcsolatos alapvető normák be nem tartása. Ennek ellenére az ezen jogellenes gyakorlatok megléte mellett kifogott hal még mindig viszonylag könnyen jut el az európai polgárok asztalára. Fontos, hogy az új nyomon követhetőségi rendszerek erre a problémára is megoldást jelentsenek azáltal, hogy a teljes ellátási láncot ellenőrzik. Ezenkívül meg kell említeni, hogy néhány európai hajón még mindig előfordul munkaerő-kizsákmányolás. Ezért azt javasoljuk, hogy az ellenőrző hatóságok szenteljének különös figyelmet ezeknek az eseteknek, és a jelenség végleges felszámolása érdekében alkalmazzanak szigorú szankciókat.

1.9. Az EGSZB kiemeli, hogy az egyfajos halászatról szóló többéves tervek sikeres modelljeit csak nehézségek árán, a környezetre és a gazdaságra gyakorolt súlyos negatív hatások kíséretében lehet a sokfajos halászatra alkalmazni. Ebből kifolyólag az EGSZB javasolja, hogy hozzanak létre egy alaposabb, a halállományra vonatkozó adatokat összegyűjtő rendszert olyan ad hoc stratégiák kidolgozása érdekében, amelyek képesek jobban megvédeni a biológiai sokféleséget anélkül, hogy túlzott károkat okoznának a halászati ágazatnak.

1.10. Az EGSZB szerint a halászok számára kialakított, a hálók partra való kivételére ösztönző rendszert ki kellene terjeszteni a tengerben a halászati tevékenység során összegyűjtött valamennyi hulladékra. E kezdeményezés alapvető fontosságú lenne a tengerek tisztábbá tétele szempontjából, mivel egyelőre a halászoknak kell fizetniük a tenger megtisztításáért, még akkor is, ha nem ők a szennyezés forrásai. Az EGSZB meggyőződése, hogy megfelelő képzés révén a halászok fontos hozzáadott értéket nyújthatnak azáltal, hogy hozzájárulnak egyfelől a tenger megtisztításához, másfelől az általuk folytatott tevékenység gazdasági integrációját lehetővé tevő mechanizmus létrehozásához.

2. Bevezetés

2.1. A közös halászati politika (KHP) sikere főleg egy hatékony ellenőrző és végrehajtási rendszer megvalósításától függ. Ezekről az intézkedésekről négy különböző jogi aktus rendelkezik: 1. a halászati ellenőrzésről szóló rendelet; 2. az Európai Halászati Ellenőrző Hivatal (EFCA) létrehozásáról szóló rendelet; 3. a jogellenes, be nem jelentett és szabályozatlan halászat elleni küzdelemre irányuló rendszer létrehozásáról szóló rendelet (IUU-rendelet); 4. a külső vizeken halászó flották fenntartható kezeléséről szóló rendelet.

2.2. A külső vizeken halászó flották fenntartható kezeléséről szóló, nemrégiben felülvizsgált rendelet kivételével a jelenlegi halászati ellenőrzési rendszer kialakítása megelőzte a KHP reformját, ezért azzal nem áll teljes összhangban. Ráadásul a fenti intézkedéseket több mint 10 évvel ezelőtt hozták, és azok nem veszik figyelembe a jelenlegi és jövőbeni igényeket a halászati adatok és a flottaellenőrzés terén, továbbá nem egyeztethetők össze az új halászati gyakorlatokkal és technikákkal, valamint az új ellenőrzési technológiákkal és adatcsererendszerekkel. Emellett nem tükrözik az olyan, nemrégiben elfogadott fontos uniós kezdeményezéseket sem, mint a műanyagokról szóló stratégia, a digitális egységes piaci stratégia és a nemzetközi óceánpolitikai irányítás.

2.3. Annak ellenére, hogy a jelenlegi halászati ellenőrzési rendszer javított az azt megelőző helyzeten, az Európai Bizottság REFIT értékelése, az Európai Számvevőszék különjelentése és az Európai Parlament állásfoglalása megerősítette, hogy az uniós halászati ellenőrzési rendszer bizonyos hiányosságokat mutat. Az érdekelt felek megerősítették a hatályban lévő rendszer korlátait. E megfontolás alapján született meg az igény a hatályos jogszabályi keret teljes egészének a felülvizsgálatára.

3. Az Európai Bizottság javaslatának összefoglalása

3.1. Az Európai Bizottság javaslata öt rendelet módosítására vonatkozik, és céljai a következők: 1. a KHP és az egyéb uniós politikák közötti távolság áthidalása; 2. a jogszabályi keret egyszerűsítése és a szükségtelen adminisztratív terhek csökkentése; 3. a halászati adatok és információk, különösen a fogási adatok rendelkezésre állásának, megbízhatóságának és teljességének javítása, illetve az információk cseréjének és megosztásának engedélyezése; és 4. a szabálykövető magatartás és az üzemeltetők közötti egyenlő bánásmód fejlesztése előtt álló akadályok eltávolítása a tagállamokon belül és azok között.

3.2. A közös halászati politika szabályainak betartását biztosító közösségi ellenőrző rendszer létrehozásáról szóló 1224/2009/EK tanácsi rendelet ⁽¹⁾ módosításai.

3.2.1. Ellenőrzés és felügyelet: a vizsgálati folyamat, valamint az ellenőrök, parancsnokok és üzemeltetők kötelezettségeinek pontosítása. A vizsgálati jelentések digitalizálása, ami megkönnyíti az adathasználatot és az adatcserét az illetékes hatóságok és a tagállamok között.

3.2.2. Szankciók: bevezetésre kerül azoknak a közös kritériumoknak a listája, amelyek a súlyos jogsértés típusainak megállapítására szolgálnak. Kötelező adminisztratív szankciók és minimális bírságszintek megállapítása a súlyos jogsértésekhez, hogy a szankciórendszer elrettentőbb és hatékonyabb legyen valamennyi tagállamban, és egyenlő versenyfeltételeket biztosítson. Emellett az engedéllyel rendelkező hajók „pontrendszerének” megerősítése és egyértelművé tétele.

3.2.3. Adatok: Kötelező digitalizált helymeghatározási és fogásbejelentési rendszerek bevezetése, amelyek minden halászhajóra érvényesek az EU-ban, beleértve azokat is, amelyek teljes hosszúsága nem éri el a 12 métert. A kisüzemi halászat számára egy mobiltelefonon keresztül elérhető, egyszerűsített rendszer áll rendelkezésre. A hobbihorgászatot is szigorúbban fogják ellenőrizni. A digitális eszközök használatával egyfelől garantálnák az ellátási lánc teljes nyomonkövethetőségét (beleértve a harmadik országokból importált termékeket), másfelől szisztematikusan nyomon követnék a vízi járműveken folytatott tevékenységet, többek között zártláncú televíziós rendszerek segítségével, a kirakodási kötelezettség ellenőrzése érdekében.

3.2.4. Hozzáigazítás a többi uniós politikához: az (elektronikus) hajónaplók pontosabb összeállításának köszönhetően egyszerűsödik az elveszített halászeszközök jelentése. A 12 méternél rövidebb hajókra is kiterjesztették azon követelményt, hogy rendelkezniük kell az elveszített eszközök kiemeléséhez szükséges felszereléssel. Intézkedéseket vezettek be a hobbihorgászatra vonatkozóan a halászeszközök ellenőrzéséhez és jelöléséhez.

3.3. A Közösségi Halászati Ellenőrző Hivatal létrehozásáról szóló 768/2005/EK tanácsi rendelet ⁽²⁾ módosításai

3.3.1. A javaslat alapján a Hivatal felügyeleti jogkörének földrajzi kiterjedése nem korlátozódik többé a nemzetközi vizekre. Módosításokat vezettek be, amelyek egyszerűbbé teszik az adatok kezelését és cseréjét, valamint olyan szabványok bevezetésére is sor került, amelyek leegyszerűsítik a Hivatal finanszírozási folyamatait.

3.3.2. 2018 júliusában az Európai Bizottság egyesítette ezeket az intézkedéseket a Közösségi Halászati Ellenőrző Hivatalról szóló 768/2005/EK rendelet kodifikálására szolgáló COM(2018) 499 javaslattal, helyettesítve és egyesítve a benne foglalt különböző rendeleteket. Ezt a javaslatot az EGSZB különvélemény keretében már elfogadta ⁽³⁾.

3.4. A jogellenes, nem bejelentett és szabályozatlan halászat megelőzésére, megakadályozására és felszámolására irányuló közösségi rendszer létrehozásáról szóló 1005/2008/EK tanácsi rendelet ⁽⁴⁾ módosítása

3.4.1. Az uniós fogási tanúsítási rendszer módosításai biztosítják egy adatbázis létrehozását a fogási tanúsítványok kezeléséhez (CATCH), ily módon lehetővé téve a kockázatalapú ellenőrzéseket, csökkentve a csalárd behozatalok lehetőségeit és mérsékelve a tagállamok adminisztratív terheit. A CATCH operatív funkcióinak a fejlesztése különböző fázisokban történik. Az Európai Bizottság végrehajtási és a felhatalmazáson alapuló hatásköröket kap a CATCH működésére és további fejlesztésére vonatkozóan. Az ellenőrzéseket és a szankciókat hozzáigazítják az új jogszabályi kerethez.

4. Általános megjegyzések

4.1. A tagállamok, a regionális és helyi önkormányzatok, valamint az érdekelt felek által kifejezésre juttatott véleményekkel összhangban álló európai bizottsági jogalkotási kezdeményezés általános támogatást élvez. A kezdeményezés feladata ugyanis az, hogy tegye világossá, egyszerűsítse és modernizálja az ellenőrzésekkel kapcsolatos jogszabályi keretet, és igazítsa hozzá a politikai és jogszabályi fejleményekhez, biztosítva a jogbiztonságot és azt, hogy a jogszabályi keret egységes módon az egész Európai Unióban hatékonyan alkalmazható legyen.

⁽¹⁾ HL L 343., 2009.12.22., 1. o.

⁽²⁾ HL L 128., 2005.5.21., 1. o.

⁽³⁾ Az EGSZB véleménye (NAT/756): Európai Halászati Ellenőrző Hivatal (kodifikált szöveg) (HL C 62., 2019.2.15. 310. o.).

⁽⁴⁾ HL L 286., 2008.10.29., 1. o.

4.2. A javaslat figyelmes elemzése után kiderül, hogy az Európai Bizottság által bejelentett kiterjedt konzultációs folyamat ellenére bizonyos, a halászati ágazatban tevékenykedő érdekelt felek által felvetett problémákra (pl. kirakodási kötelezettség, túlzott bürokrácia, a szankciórendszer arányossága) az új jogalkotási javaslat nem adott választ és/vagy egyértelmű megoldásokat⁽⁵⁾.

4.3. Az EGSZB újra emlékeztet arra az elvre, amely szerint a fenntarthatóságot gazdasági, társadalmi és környezetvédelmi szempontból támogatni kell. Ezt szem előtt tartva a fenntartható halászat marad a fő célkitűzés, a halászati ágazat számára azonban biztosítani kell e cél eléréséhez a feltételeket. Ennek értelmében a környezetvédelmi intézkedéseket nem szabad elválasztani attól, hogy más kulcsfontosságú tényezők esetében javulásra van szükség – ilyenek a munkakörülmények és a biztonságos munkavégzés, a nemzedéki utánpótlás, a vállalkozások nyereségessége, a szakemberképzés, a tengerparti közösségek életképessége.

4.4. Fontos kiemelni, hogy a rendeletre irányuló javaslatok figyelmen kívül hagynak két komoly és releváns jelenséget: a brexitet és az éghajlatváltozást. A brexitnek a relatív stabilitási mechanizmus átfogó felülvizsgálatát és a jelenleg még európai vizeken történő halászati lehetőségek csökkentését kell magával vonnia. Az éghajlatváltozás pedig jelentős változásokat okoz a halak viselkedésében és élőhelyében: nem véletlenül egyre gyakoribbak és számottevőbbek a migrációs jelenségek.

4.5. Az EGSZB felhívja a figyelmet arra, hogy az Európai Bizottság javaslatát nem támasztja alá egyértelmű gazdasági és társadalmi hatásvizsgálat. Ezt a megállapítást tovább súlyosbítja az, hogy a halászati ágazat néhány régióban már több mint 20 éve válságban van, és az Európai Bizottság által a fenntarthatóság és az akvakultúra érdekében eddig bevezetett intézkedések nem tudták megfordítani ezt a tendenciát⁽⁶⁾. Ebből kifolyólag az EGSZB kéri a foglalkoztatásért felelős főigazgatóság azonnali beavatkozását, hogy ágazati társadalmi párbeszéd⁽⁷⁾ keretében indítson széles körű vitát annak érdekében, hogy azonosítani lehessen a javaslatok gazdasági és társadalmi hatásainak értékelésére és esetleges ellensúlyozására leginkább alkalmas intézkedéseket⁽⁸⁾.

4.6. Az Európai Számvevőszék nemrégiben benyújtott panasa legfontosabb igényként azt fogalmazza meg, hogy az úgynevezett „engedélyezési pontrendszeren” alapuló ellenőrzési és szankciórendszert egységes és homogén módon alkalmazzák az egész Európai Unióban, biztosítandó a gazdasági szereplők közötti tisztességes versenyt, valamint a halászati termékek minőségét és nyomon követhetőségét az európai polgárok egészsége érdekében.

4.7. Az EGSZB szerint a digitalizáció mindenképp fontos eszköz a hatékony és célravezető ellenőrzések biztosítása szempontjából. Kedvezően látja emellett azt is, hogy a 12 méter teljes hosszúságúnál rövidebb (legnagyobb hosszú) vízi járművek számára egyszerűsített digitális ellenőrzési eszközök állnak rendelkezésre (pl. mobiltelefonos alkalmazások a helymeghatározáshoz, habár a nyílt tengeren számos terület nem rendelkezik lefedettséggel, ami lehetetlenné teszi a hajó nyomon követését). Az EGSZB azonban kiemeli, hogy a korábbi szabályozáshoz képest az Európai Bizottság bejelentésével ellentétben a halászok kötelezettségei nem csökkentek jelentősen (különösen igaz ez a kisüzemi halászatra), és nem is egyszerűsödtek kellőképpen.

4.8. A digitális ellenőrzési eszközök jelentős gazdasági és időbeli megtakarítást eredményezhetnének. Az összes kötelezettség kiterjesztése a kisüzemi halászatra akkor lenne lehetséges, ha a tagállamoknak két éves átmeneti időszak állna rendelkezésükre, amelynek során figyelembe vehetik a helyi sajátosságokat; ugyanakkor nagy terhet jelentene a 10 méter teljes hosszúnál rövidebb hajók esetében, amelyek gyakran nem rendelkeznek vezetőfülkével, és legénységük mindössze egyetlen ember. Ebben az esetben ajánlatos egy kiegészítő vizsgálat elvégzése a tényleges megvalósíthatóság kiértékelése céljából, egyensúlyt teremtve az ellenőrzés szükségessége, valamint a halászoknak e gyakorlatok elvégzésére való való képessége között.

4.9. Ennek kapcsán az EGSZB megjegyzi, hogy a szankciók rendszerének egyértelművé tételére irányuló intézkedések minden bizonnyal az ágazat javára szolgálnak majd. Ennek ellenére nélkülözhetetlen, hogy az említett intézkedések a különböző tagállamokban egységesen kerüljenek alkalmazásra, valós kockázatkezelési szempontokon alapuljanak, arányosak és visszatartó erejűek legyenek. A javaslat elemzése rávilágít néhány ellentmondásos szempontra is, mint például arra, hogy a szankciók alapján fizetendő pénzbírság összegét a kihalászott hal piaci értékéhez kötnék (ami a termék értékének kettő-öttszöröse), amely a földrajzi területtől, az évszaktól, valamint attól függően, hogy az adott halfaj állománya bőséges-e vagy sem, nagyon eltérő lehet, és a törvény megsértésére ösztönözhet.

⁽⁵⁾ A MEDAC, az LDAC és az Europeche több alkalommal konkrét kérelmeket és javaslatokat nyújtott be az ágazat jelenlegi problémáinak megoldása érdekében, amelyek az Európai Bizottság által javasolt jogalkotási csomagban nem jelennek meg.

⁽⁶⁾ Olaszországban 8 000 km partszakaszon a halászhajók száma körülbelül 33 %-kal csökkent az elmúlt 30 év során. A hajók átlagosan 34 évesek, sürgős felújításra szorulnak vagy újakra kellene cserélni őket; és ebben az időszakban 18 000 munkahely szűnt meg (az olasz halászati ágazatban 27 000-en dolgoznak). Adatok: Mipaaf, 2016.

⁽⁷⁾ Az EU tengeri halászattal foglalkozó ágazati párbeszédért felelős bizottságán belül (EUSSDC).

⁽⁸⁾ Az EGSZB véleménye (NAT/749): *Az Európai Tengerügyi és Halászati Alap (ETHA)* (lásd e Hivatalos Lap 104. oldalát).

4.10. Az ETHA meghatározó és nélkülözhetetlen eszköz az Európai Bizottság által javasolt új ellenőrzési rendszerre való áttérés megvalósításához. Az EGSZB ellenzi azt az elvet, amelyet a jelenlegi ellenőrzési rendszer és a jelenlegi ETHA már tartalmaz, amely szerint egy súlyos jogsértés a megelőző öt évben esetlegesen kapott európai pénzeszközök azonnali visszatérítését vonja maga után. Ez a merev, visszamenőleges hatályú intézkedés az egyik fő oka annak, hogy az ETHA el van maradva a célkitűzései elérésével, hiszen sok halászt arra készítetett, hogy ne igényeljenek uniós támogatást, attól tartva, hogy azt vissza kell majd fizetniük olyan, súlyosnak vélt jogsértések miatt, amelyek esetenként nagyon alacsony pénzbírsággal járnak. Ezért célszerű garantálni a szankciók nagyobb fokú arányosságát oly módon, hogy azok visszatartó erejűek legyenek, de ne vegyék el a halászok kedvét a támogatások igénylésétől.

4.11. Az EGSZB egyáltalán nem ért egyet azzal a követelménnyel, hogy zártláncú televíziós rendszereket (CCTV) kell telepíteni a halászati járműveken a kirakodási kötelezettség betartásának ellenőrzése érdekében. Az EGSZB úgy véli, hogy ez az intézkedéstípus ellentétes a munkajog alapvető normáival, a magánélet védelméhez és az üzleti titoktartáshoz való joggal, annál is inkább, mivel horizontális módon állapították meg, és nem indokolják a jogszabály előzetes ismételt megsértése miatti kockázatok. Az EGSZB ezért azt javasolja, hogy a tagállamok végezzenek kockázatelemzéseket a flotta bizonyos szegmenseiben, amelyekre általában súlyos jogsértések jellemzőek, az ellenőrző hatóságok pedig a korábbi jogsértések függvényében írják elő az ilyen hajók számára a CCTV felszerelését. Az EGSZB meggyőződése, hogy a környezeti fenntarthatósággal és az ágazat fellendítésével kapcsolatos célokat nem a halászati tevékenységek „Nagy Testvér” stílusú megfigyelésével és ellenőrzésével lehet elérni, hanem egyértelmű, biztos és átlátható jogszabályokkal és szankciókkal, amelyeket az egész EU-ban hatékony és egységes módon alkalmaznak.

4.12. Az EGSZB javasolja a fedélzeti megfigyelők által nyújtott lehetőségek kiaknázását és alkalmazásuk fokozását. Emellett javasolja, hogy hozzanak létre a CCTV-k bevezetését ösztönző önkéntes mechanizmust, amely lehetőséget adna a fogási kvóta növelésére a maximális fenntartható hozam (MFH) szintjén lévő fajok esetében – adott esetben a tagállam tartalék kvótáinak felhasználásával –, vagy az ellenőrzési és kirakodási mechanizmusok előnyben részesítésére és egyszerűsítésére. Ugyanakkor javasolja a CCTV-k telepítésének ideiglenes kötelezővé tételét a számos alkalommal súlyos jogsértést elkövető hajók esetében.

4.13. Az EGSZB szerint az új ETHA 2021–2027 kulcsfontosságú szerepet fog játszani abban a tekintetben, hogy lehetővé teszi az európai hajók számára, hogy alkalmazkodjanak az új jogszabályi rendelkezésekhez. Különösen fontos, hogy a támogatások nemzeti szinten könnyen elérhetőek legyenek az összes kérelmező számára.

4.14. Ahogyan azt más véleményeiben már kifejtette⁽⁹⁾, az EGSZB fontosnak tartja a halászati kapacitásnak a motorteljesítmény és a tonnatartalom paramétereinél alkalmasabb kritériumok által történő meghatározását, mivel ezek a tényezők alapvető fontosságúak a fedélzeten lévő személyzet biztonságának garantálása és a fenntarthatóbb CO₂-kibocsátási szint elérése szempontjából is.

5. Részletes megjegyzések

5.1. A tengerben lévő halmennyiség csökkenésének egyik alapvető oka minden bizonnyal a túlhalászat. Ennek ellenére az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság úgy véli, hogy ezt a jelenséget egyéb, a tengeri halfajokra nézve szintén káros tényezővel együtt kell vizsgálni, amilyen például a szennyezés, az éghajlatváltozás, a tengeri szállítás, a víz alatti fúrás (zajszenyezés). Alapvető fontosságú egy nyíltabb szemlélet alkalmazása a tengeri élőhelyek védelme érdekében történő hatékony stratégiák kidolgozása során.

5.2. Egy szankciórendszer akkor hatékony, ha könnyen és egyértelműen alkalmazható, hogy ténylegesen betöltse elrettentő funkcióját. Az EGSZB jelzi, hogy az engedélyezési pontrendszer egyes esetekben hátrányosan érintheti a legénységet, jöllehet inkább a halászhajó parancsnokának döntéseit és viselkedését kellene adott esetben szankcionálni, akár szigorú intézkedésekkel is, például a halászati engedély felfüggesztésével. A halászati engedély felfüggesztésének szakaszában⁽¹⁰⁾ létre kell hozni a halászhajókon dolgozók védelmét szolgáló mechanizmusokat, mivel ezek az emberek a kifogott hal mennyiségén alapuló szerződéseket kötöttek, és fennáll a kockázata annak, hogy fizetés nélkül maradnak, hacsak nem találnak munkát egy másik hajón vagy nem váltanak szakmát. Mivel egy olyan ágazatról van szó, amely már most nehézségekkel küzd, az emberi erőforrások, kompetenciák és tudás folyamatos elszivárgása miatt fennáll a veszélye annak, hogy a fellendülés kilátásai még súlyosabb kárt szenvednek.

5.3. Az EGSZB egyetért azzal a javaslattal, hogy az ellenőrzési rendszert terjesszék ki a hobbihorgászatra is, amely területen az utóbbi időben számos esetben tapasztalták a „klasszikus” halászatra vonatkozó szabályozás megkerülését. Különösen azokra a hobbihorgászati tevékenységekre kell összpontosítani, amelyek egyben jövedelemmel is járnak, megkülönböztetve azokat a személyes felhasználásra és fogyasztásra szánt hobbihorgászattól. Ez az intézkedés alapvető fontosságú a törvényt betartó halászok védelme és a tisztességtelen verseny, vagy – a legsúlyosabb esetekben – a jogellenes használat elleni fellépés érdekében.

⁽⁹⁾ Az EGSZB véleménye (NAT/749): *Az Európai Tengerügyi és Halászati Alap (ETHA)* (lásd a 8. lábjegyzetet).

⁽¹⁰⁾ Attól függően, hogy mennyire jellemző a jogsértés ismétlődése, a halászati engedély felfüggesztése minimum négy hónaptól legfeljebb egy évig tarthat, illetve az engedély végleges visszavonására is sor kerülhet.

5.4. Míg egyetért azzal, hogy fontos garantálni a halászott termékek nyomonkövethetőségét, a fedélzeten tartott halnak a halászati naplóban való feltüntetése alól az 50 kg-nál kisebbre becsült mennyiségek esetén adott felmentés eltörlése nehézségeket okozhat majd, főleg a kisüzemi halászok számára. Utóbbiak ugyanis azzal, hogy elintézik az összes bürokratikus ügyet, ami a sokfajos tengerek (például a Földközi-tenger) esetében elhúzódhat, azt kockáztatják, hogy rendkívül sok idő telik el a kirakodás előtt, és nem tudják majd a legjobb áron eladni a kifogott halat. Ezért az EGSZB azt javasolja, hogy maradjon meg a jelenlegi küszöbérték, és szorosan kísérjék figyelemmel, hogy ez ne járjon nem kívánt hatásokkal.

5.5. Az Európai Bizottság által javasolt új nyomonkövethetőségi mechanizmus elfogadható, különösen ami az importált termékeket illeti. Harmadik országokban fordulnak elő a legsúlyosabb csalások, és ezekben jellemző leginkább a munkavégzéssel (ILO-egyezmény) és környezetvédelemmel kapcsolatos alapvető normák be nem tartása, ennek ellenére az ezen jogellenes gyakorlatok megléte mellett kifogott hal még mindig viszonylag könnyen jut el az európai polgárok asztalára. Mindazonáltal fontos hangsúlyozni, hogy néhány európai hajón még mindig előfordul munkaerő-kizsákmányolás⁽¹¹⁾. Az ellenőrzéssel megbízott személyeknek különös figyelmet kell fordítaniuk ezekre az esetekre, és a jelenség végleges felszámolása érdekében szigorú szankciókat kell kiszabniuk.

5.6. Az EGSZB megjegyzi, hogy a nyomon követhetőség érdekében létrehozott sűrű ellenőrzési háló nem szakadhat meg az „első eladásnál”, mivel az ellenőrzéseket az ellátási lánc teljes hosszán, „a tengertől az asztalig” kell biztosítani. Ebben az esetben is tanácsos valamennyi érdekelt fél aktív bevonása, a nagykereskedőktől a feldolgozáson át egészen a kiskereskedelmi értékesítésig.

5.7. A 2017-es „MedFish4Ever” máltai nyilatkozat jelenti az EU cselekvéseinek sarokkövét. Az EGSZB azonban úgy véli, hogy a konkrét technikai és a halállomány megőrzésére irányuló intézkedéseket hozzá kell igazítani a különböző halászati technikákhoz és a tenger biológiai sajátosságaihoz. Az EGSZB különösen azt emeli ki, hogy az egyfajos halászatról szóló többéves tervek sikeres modelljeit csak nehézségek árán, a környezetre és a gazdaságra gyakorolt súlyos negatív hatások kíséretében⁽¹²⁾ lehet a sokfajos halászatra alkalmazni. Ebből kifolyólag az EGSZB javasolja, hogy hozzanak létre egy alaposabb, a halállományra vonatkozó adatokat összegyűjtő rendszert olyan ad hoc stratégiák kidolgozása érdekében, amelyek képesek jobban megvédeni a biológiai sokféleséget anélkül, hogy túlzott károkat okoznának a halászati ágazatnak⁽¹³⁾.

5.8. Ahogyan azt már korábbi véleményeiben is világossá tette⁽¹⁴⁾, az EGSZB úgy véli, hogy a merev kvótarendszernek az új kirakodási kötelezettséggel való kombinálása az ágazat egyik legnagyobb problémája. A fenntarthatóbb halászatra (pl. szelektív hálók) való áttéréssel járó magas költségeket teljes mértékben az ETHA finanszírozásából kellene támogatni. Az EGSZB egy egyszerűsített, kockázatelemzésen alapuló és pragmatikus ellenőrzési rendszert tart kívánatosnak, jelentős nemzeti szintű fellépéssel, az érdekelt felek által nyújtott támogatás mellett elősegítve az áttérést minél több hajó esetében.

5.9. Az Európai Bizottság azt javasolja, hogy a nyilvántartásba vett működtetők a kikötés pillanatában, még mielőtt a halászati termékek tárolásra, szállításra vagy eladásra kerülnének, valamennyi terméket mérjék le. Az EGSZB fontosnak tartja a jelenleg érvényben lévő, szűrőpróbaszerű ellenőrzések lehetőségének fenntartását. Továbbá abban az esetben, ha a halászati terméket azelőtt elszállítják, hogy piacra kerülne, vagy az első eladásra harmadik országban kerül sor, javasolt annak a jelenleg érvényben lévő korlátozásnak a megtartása, amely előírja, hogy a kirakodástól számított 48 órán belül továbbítani kell az illetékes hatóságok felé a szükséges dokumentációt, elkerülve ezzel a késéseket és az azokból származó minőségcsökkenést.

⁽¹¹⁾ Lásd a *The Guardian* cikkét: „We thought slavery had gone away”: African men exploited on Irish boats.

⁽¹²⁾ Földközi-tengeri Általános Halászati Bizottság (GFCM): *The State of Mediterranean and Black Sea Fisheries* [A földközi- és fekete-tengeri halászat helyzete], 2016, 26. o. Mint azt a GFCM-FAO kiemeli, egyfajos tengerekben könnyebb megvalósítani a célzott halászatot, mivel ott kevesebb az együttélő halfaj, és könnyebb a fogási korlátozások megállapítása is. Ezzel szemben egy sokfajos tengeren számos halfaj található meg ugyanazon a területen.

⁽¹³⁾ Az EGSZB véleménye: *Az adriai-tengeri kisméretű nyílt vízi állományokra vonatkozó többéves terv* (HL C 288., 2017.8.31., 68. o.). Az EGSZB véleménye (NAT/749): *Az Európai Tengerügyi és Halászati Alap (ETHA)* (lásd a 8. lábjegyzetet).

⁽¹⁴⁾ Az EGSZB véleménye: *Kirakodási kötelezettség* (HL C 311., 2014.9.12., 68. o.) 1.2. pont: „Ugyanakkor úgy véli, hogy az Európai Bizottság javaslata túl bonyolult, és túlzott és aránytalan többletmunkát fog róni a halászokra a kirakodási kötelezettség alkalmazásakor. Ezért megítélése szerint pragmatikusabb, világosabb, egyszerűbb és rugalmasabb szabályozásra volna szükség, amely valóban lehetővé teszi, hogy a halászoknak egy átmeneti időszak alatt idejük legyen alkalmazkodni anélkül, hogy keményen megbírásgolnák őket.”

5.10. Az EGSZB kedvezően fogadta az Európai Bizottságnak az egyszer használatos műanyagokra vonatkozó javaslatát ⁽¹⁵⁾, különösen azokat az intézkedéseket, amelyek arra ösztönöznék, hogy az elromlott vagy megrongálódott halászati eszközöket vigyék ki a partra, megkönnyítve ezzel azok újrahasznosítását ⁽¹⁶⁾. Ez az intézkedés a kikötőkre vonatkozó új intézkedéssel együtt ⁽¹⁷⁾ új forgatókönyveket és lehetőségeket tesz elérhetővé a fenntartható halászat és a körforgásos gazdaság számára. Az EGSZB szerint a halászok számára kialakított, a hálók partra való kivételére ösztönző rendszert ki kellene terjeszteni a tengerben a halászati tevékenység során összegyűjtött összes hulladéktípusra. Hasonlóan fontos megbizonyosodni arról, hogy a kiterjesztett gyártói felelősség mechanizmusának bevezetése nem jár több-
letterhekkkel a halászati vállalkozások számára a hálók beszerzésekor. Az ETHA jelenthetné a legalkalmasabb pénzügyi eszközt e folyamat finanszírozására.

5.11. E kezdeményezés alapvető fontosságú lenne a tengerek tisztábbá tétele szempontjából, mivel egyelőre a halászoknak fizetniük kell azért, hogy a szárazföldön kitehessék a halászat során összegyűjtött hulladékot. Ezek többek között 90 %-ban a hálókban gyűlnek össze, és a halászok emellett kötelesek szelektálni a hulladékot, amennyiben pedig annak azonosítása nem lehetséges, különleges kezelést igénylő „speciális hulladék”-ként kell besorolniuk azt. A gyakorlatban a hatályos jogszabályok szerint a halászoknak kell fizetniük azért, hogy megtisztítsák a tengert olyan szennyezéstől, amelyet nem ők okoztak. Az EGSZB meggyőződése, hogy megfelelő képzés révén a halászok fontos hozzáadott értéket nyújthatnak, hozzájárulva egyfelől a tenger megtisztításához, másfelől az általuk folytatott tevékenység gazdasági integrációját lehetővé tevő mechanizmust létrehozva ⁽¹⁸⁾.

Kelt Brüsszelben, 2018. december 12-én.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Luca JAHIER

⁽¹⁵⁾ Az EGSZB véleménye (NAT/742): *Egyszer használatos műanyag termékek* (HL C 62., 2019.2.15. 207. o.).

⁽¹⁶⁾ COM(2018) 340 final.

⁽¹⁷⁾ COM(2018) 33 final.

⁽¹⁸⁾ Az EGSZB véleménye: *A műanyagok körforgásos gazdaságban betöltött szerepével kapcsolatos stratégia (a tengeri hulladék elleni fellépést is beleértve)* (HL C 283., 2018.8.10., 61. o.).

Az EGSZB véleménye (NAT/742): *Egyszer használatos műanyag termékek* [a Hivatalos Lapban még nem tették közzé].

Az EGSZB véleménye (NAT/749): *Az Európai Tengerügyi és Halászati Alap (ETHA)* (lásd a 15. lábjegyzetet).